

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

«Ձի որպէս անհնազանդութեամբ միոյն մարդոյ՝ մեղաւորք բազում եղեն, նոյնպէս եւ հնազանդութեամբ միոյն՝ արդարք բազումք եղիցին»:

(Հռովմայեցիս Ե:19)

Վայրկեանի մը համար թեւ տուէք ձեր երեւակայութեան, եւ ձեր միտքերուն մէջ ստեղծեցէք ա՛յն դրախտը զոր պիտի ուզէիք տեսնել: Գեղեցիկ ու ջինջ կապոյտ երկինք մը, փարթամ կանաչութեամբ ծածկուած բարձրաբերձ լեռներ, առանց ձիւնի, հաճելի գարնանային օդ, ճոխ բուսականութիւն ու մարդահասակ սէզ, ծառեր եւ երփներանգ ծաղիկներ, զուլալ եւ քաղցր վազող ջուրեր, գունագեղ ու քաղցրաձայն թռչուններ, մինչ անդին գառնուկն ու առիւծը իրար հետ անմեղ խաղի բռնուած, եւ վերջապէս քիչ մը հեռուն՝ մեր նախահայրն ու նախամայրը ձեռք-ձեռքի տուած, անհոգ ու զուարթ կ'ուսումնասիրեն բնութիւնն ու կը սքանչանան Աստուծոյ իրենց յատկացուցած այդ բնակավայրին վրայ: Մօտաւորապէս այս պիտի ըլլար իմ տեսնել ուզած դրախտս, անշուշտ երբ այդ օրը հասնի, եւ եթէ Հայր Աստուած զիս արժանացնէ ատոր տեսութեան:

Ու այդ տեսարանին յափշտակութեանը մէջ, յանկարծ, մեր նախամայրը՝ Եւա, վայրկեանի մը համար առանձին ձգելով իր կողակիցը՝ Ադամը, կը մօտենայ գեղեցիկ եւ պտղատու ծառի մը, որ գիտութեան ծառն էր – եւ որուն մօտենալն անգամ արգիլուած էր – ու կախարդուած անոր տեսքէն ու բոյրէն, հատ մը կը քաղէ անոր պտուղէն եւ ուտելով կը մօտենայ Ադամի ու մնացածը կու տայ անոր, որ իր կարգին հազիւ համտեսած դրախտային այդ պտուղը, երկուքն ալ միաժամանակ կ'անդրադառնան որ սխալ մը գործած են, եւ կը փորձեն պահուելով: Հայր Աստուած գիտնալով թէ իր նախաստեղծը դէմ գացած էր իր պատուէրին, հարց կու տայ անոնց թէ ինչո՞ւ անոնք զանցառու եղած էին իր հրամանին, որուն Ադամի պատասխանը կ'ըլլայ. «Մարդ ենք, սխալեցանք»: Եւ այդ օրուրնէ ասդին, բոլոր անոնք՝ որոնք սխալ մը կամ յանցանք մը գործած են, անոնց չըքմեղանքի եւ ինքնապաշտպանութեան վերջին բառերը միշտ եղած են, «Մարդ ենք, սխալեցանք»:

Այլեւս ընթացիկ դարձած բառեր, որոնցմով կը փորձենք մենք զմեզ արդարացնել, պարտկելու համար մեր թերացումները, մոռացկոտութիւնը, անհոգութիւնը եւ կամ անպատրաստ գտնուիլը կեանքի անակնկալներուն դէմ, բառեր՝ որոնք մէկ կողմէն խոստովանութիւն մըն են թէ մենք միշտ հակամէտ ենք սխալելու, սայթաքելու, մեղանջելու, սխալ հաշուարկումներ ընելու, ու միաժամանակ ընդունելու մեր անկատարելութիւնը: Միւս կողմէն սակայն, այդ միեւնոյն բառերը կարելի է առնել իբր խոստում մը, որ մենք միշտ պիտի գտնուինք նոյն սխալները կրկնելու տրամադրութեան մէջ, վերջապէս՝ չէ՞ որ, «Մենք մարդ ենք եւ սխալական...»:

Բայց եթէ պատահի որ մենք վիրաւորենք իրար, մեր ընտանիքի անդամներէն կամ սիրելիներէն մին, եւ որոշենք անդրադառնալ մեր սխալին, եւ կամ երբ մենք զմեզ հեռացնենք մեր Արարիչէն եւ կամ անողորմաբար փճացնենք իր ստեղծագործութիւնը, արդեօք պարզ ու անհոգ ձեւով ըսուած, «Մարդ ենք եւ սխալեցանք» խօսքը, բաւարար արդարացում պիտի նկատուի: Մեր ընտրութիւնները հեռու պիտի ըլլա՞ն ճշգրտութենէ եւ մեր արարքները ենթակայ կասկածի մեր յետին նպատակի մասին: Ուրեմն այդպէսով մենք պիտի ակնկալենք որ մեղքն ու Աստուծոյ հեռանալը այլեւս

անբաժան մէկ մասնիկը կազմեն մեր կեանքերուն, քանի որ «Մարդ ենք ու սխալական», եւ ուրեմն... պիտի չհասնինք կատարելութեան: Եւ ի վերջոյ, ինչպէ՞ս պիտի կարենանք ուրիշներու վստահութիւնը ունենալ մեր անձին եւ իրար հանդէպ, երբ անոնք գիտեն թէ մենք «սովորական մահկանացուներ ենք» եւ հետեւաբար... «սխալական»:

Անկասկած ձեւ մը կայ վստահելու մենք մեզի ու նաեւ իրարու, սակայն ո՛չ անպայմանօրէն որովհետեւ մարդկային են մեր արարքները: Մենք լոկ արարածներ չենք, այլ մեր Փրկչին՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցաւ մաս կը կազմենք Երկնաւոր Հօր Աստուածային կեանքին ու ընտանիքին, որովհետեւ Աստուածաշունչը յատակ կերպով կ'ըսէ թէ Աստուած Մարդը ստեղծեց իր պատկերին համաձայն, սակայն Մարդը ի՛նք էր որ եղծանեց այդ պատկերը, շնորհիւ իրեն տրուած ինքնիշխանութեան եւ ազատ կամքին, ընտրելու բարին կամ չարը:

Այսու ամենայնիւ Մեծ Պահոց այս շրջանը կու գայ մեզի անգամ մը եւս յիշեցնելու Ադամի եւ Եւայի անհնազանդութեան պատմութիւնը, թէ ինչպէս անոնք փորձութեան ենթարկուեցան օձին կողմէ, ճաշակելով Բարիի ու Չարի Գիտութեան Ծառին պտուղէն, որովհետեւ անոնք ուզեցին աստուածանալ, քանի որ Մարդը բնութեամբ միշտ ձգտած է ու տակաւին պիտի ձգտի հասնիլ կատարելութեան: Իրենց գերմարդ, կէս-աստուածներ դառնալու այդ ճիգին մէջ, մեր նախածնողները ինքզինքնին խզեցին իրենց Ստեղծիչին կամքէն, եւ հետեւաբար այդ անջատումով կորսնցուցին մասնիկ մը իրենց նկարագրի անուշութենէն եւ գեղեցկութենէն:

Իրենց գերմարդ դառնալու ձախող փորձով՝ Ադամ եւ Եւա կարեւոր մասնիկ մը կորսնցուցին նաեւ իրենց իսկ մարդկայնութենէն, որովհետեւ մենք կատարեալ կ'ըլլանք ա՛յն ատեն միայն, երբ ամբողջական եւ կատարեալ յարաբերութեան մէջ ենք Աստուծոյ հետ, եւ ո՛չ թէ երբ ուզենք դառնալ մենք մեր աստուածները, խզելով մեր կապերը նախ՝ մեր Արարչին, եւ ապա իրար հետ: Ադամի եւ Եւայի պատմութեան մէջ, Արգիլեալ Ծառի պտուղը ճաշակելէ ետք անոնք անդրադարձան թէ մերկ էին, հետեւաբար անմիջապէս փորձեցին ինքզինքնին ծածկել. անոնք հիմա գերմարդ, կիսաստուածներ դառնալու իրենց գերագոյն ձգտումին մէջ ո՛չ միայն ինքզինքնին խզած էին Աստուծմէ, այլ նոյնիսկ բաժնուած էին իրարմէ: Մեղքը իր հետ աշխարհի ու մարդկութեան բերաւ նոր սահմանում մը՝ մենք դարձանք սովորական մարդ արարածներ, որովհետեւ մենք զմեզ հեռացուցինք Անկէ՝ որ ստեղծեց ու կեանքի կոչեց մեզ, մենք արտաքսեցինք մենք զմեզ Անոր սէրէն՝ որ սիրեց մեզ:

Մենք՝ «Սխալական, մարդ-արարածներ ենք» խօսքի ընտրութեամբ, կարծէք ձեւով մը խուսափած կ'ըլլանք Աստուծոյ մեզի տուած շնորհներն ու տաղանդները օգտագործելէ, ո՛չ միայն յօգուտ ուրիշներու՝ այլ նոյնիսկ մեզի համար: Երբեմն, մենք մեզ արդարացնելու համար, մեր մարդկայնութիւնը կը պատրուակենք, երբ բարկութեան կամ անտրամադիր մէկ պահուն վշտացուցած ենք սիրելի մը, եւ լոկ հպարտութեան պատճառով կը յամառինք անդրադառնալ մեր սխալին, միշտ կը կրկնենք նոյն յանկերգը ըսելով, «Մարդ ենք, կը սխալինք»:

Մատթէոսի Աւետարանին մէջ, Քրիստոս կը յայտնէ իր մարդկային բնութիւնը, որուն կ'ուզէ մեզմէ իւրաքանչիւրը բաժնեկից դարձնել: Ան եւս զանազան փորձութիւններու ենթարկուեցաւ, սակայն ո՛չ նման մեր նախածնողներուն. Ան թէեւ ապրեցաւ մեղանշող մարդոց հետ, սակայն միշտ մնաց իր Հօրը հնազանդութեանը մէջ, որովհետեւ ան պէտք չունէր դառնալու ինքն իր աստուածը, կամ ուրիշ աստուած մը:

Մենք կրնանք այս աշխարհի վրայ մեր կեանքերը նմանեցնել անապատային ուղեւորութեան մը, նման մեր Փրկչին Քրիստոսի անապատի քառասնօրեայ շրջանին,

լեցուն մեր իսկ աստուածները դառնալու փորձութիւններով: Ամէն կողմէն կը լսենք տեսակաւոր կանչեր, որոնք մեզ կը հրաւիրեն տէրը դառնալու մեր կեանքերուն, եւ տիրապետելու մեզ շրջապատող աշխարհին: Սակայն այս ընելով՝ մենք վտանգած կ'ըլլանք ո՛չ միայն մեր յարաբերութիւնը նախ՝ Արարչութեան հետ, ապա իրար հետ եւ ի վերջոյ մենք մեզի հետ, այլ առաջին հերթին մենք գլխաւորաբար վտանգած կ'ըլլանք մեր մարդկայնութիւնը: Մենք կատարեալ մարդեր կրնանք դառնալ այն ատեն միայն՝ երբ ներքնապէս կ'ընդունինք թէ մեզմէ իւրաքանչիւրը իր մէջ ունի նաեւ Աստուծոյ նմանութիւնը:

Յառաջիկայ օրերու եւ շաբաթներու ընթացքին, հաւանաբար մեր ֆիզիքական ապահովութեան եւ կարիքներու կողքին, կարիքը զգանք նաեւ շատ մը այլ բաներու, սակայն իւրաքանչիւր Քրիստոնեայի առաջնահերթ պարտականութիւնը պէտք է ըլլայ ապահովել Աստուածային Սէրը, ու զայն դարձեալ նպատակակէտը իր կեանքին: Մեր գլխաւոր մտահոգութիւնը պէտք է ըլլայ մենք մեզի ներշնչել ա՛յն զգացումը թէ Հայր Աստուծոյ հետ մենք բնաւ պիտի չզգանք կեանքի մենութեան կսկիծը: Մենք պարտինք մտահոգուիլ միայն թէ ի՞նչպէս պիտի կարենանք մենք մեզի ներշնչել վստահութեան այն ջերմացնող զգացումը, որ մեր կղզիացումին մէջ իսկ Աստուած մեզ առանձին պիտի չձգէ: Ոմանց համար գալիք օրերը կրնան շատ ապահովութիւն չներշնչել, սակայն եթէ քաջութիւնը ունենանք իբր Աստուծոյ զաւակները աղօթելու, եւ մեր բառերուն եւ մտածումներուն ընդմէջէն մենք զմեզ նուիրելու մեր Երկնաւոր Հօր, այն ատեն մեզի կը տրուի այդ անբացատրելի ներքին ոյժն ու քաջութիւնը դիմագրաւելու ամէն տեսակի դժուարութիւններ:

Այնպէս ինչպէս մեղաւոր մարդու մը՝ Ադամի անհնազանդութեան պատճառով մեղաւորներու թիւը շատցաւ, նոյնպէս ալ մէկ անձի հնազանդութեան՝ Քրիստոսի շնորհիւ, արդարները պիտի բազմանան, կ'ըսէ Պօղոս Առաքեալ՝ Հոռմէացիներուն ուղղուած իր նամակին մէջ: Եւ ահա ճիշդ այս հնազանդութեան ոգիին պէտք ունինք Մեծ Պահոց Քառասնօրեայ մեր այս ուղեւորութեան շրջանին, որպէսզի փոխանակ մեր, թերութիւններն ու սխալները վերագրելու մարդկային մեր տկար բնութեան, այլ զօրացած Քրիստոսի օրինակով՝ դառնանք արժանի զաւակները Հայր Աստուծոյ, որուն պատկերին համաձայն ստեղծուած ենք, եւ այդպէսով կարենանք Աւետարանի Մաքսաւորին նման արդարացած ու սրբուած սիրտերով դիմաւորելու Զատկական արշալոյսն ու հրեշտակին, «Զէ աստ, այլ յարեալ» յուսատու եւ մխիթարող աւետիսը, այժմ եւ միշտ...:

Ն.Ա.Մ.

